

VORMSI VALLA EELARVESTRATEEGIA AASTATEKS 2024–2027

Sissejuhatus

Vormis valla eelarvestrateegia on koostatud kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse alusel ning kooskõlas kohaliku omavalitsuse finantsjuhtimise seadusega. Eelarvestrateegia on valla arengukavast tulenev finantsplaan, mis seob prioriteetid, vajadused ja võimalused ning annab rahalised orientiirid tegevuskava elluviimiseks. Eelarvestrateegia koostamise eesmärk on tagada omavalitsuse finantspoliitika jätkusuutlikkus sh positiivne eelarvetulem, reservide olemasolu, piisav laenuteenindamise- ja investeerimisvõimekus.

Eelarvestrateegia koostatakse neljaks eesseisvaks eelarveaastaks: täpsustatakse eelnevalt kinnitatud kolme aasta kavasid tulenevalt majandus- ja fiskaalkeskonnas toimuvatest muutustest ning täiendatakse ühe aasta võrra. Strateegia koostamiseks prognoositakse põhitegevuse tulusid ja -kulusid, planeeritakse investeerimis- ja finantseerimistegevuse vajadust ja kontrollitakse, et tagatud oleks finantsdiscipliin. Lisaks eelarvestrateegia perioodi prognoosile esitatakse andmed jooksva aasta eeldatavate ja sellele eelnenud aasta tegelike põhitegevuse tulude ja -kulude ning investeerimis- ja finantseerimistegevuse kohta. Eelarvestrateegia viiakse ellu läbi eelarve st eelarvestrateegia annab sisendid vallaeelarve koostamiseks.

Vormsi valla eelarvestrateegia on sarnaselt eelarvega koostatud tekkepõhiselt. Tekkepõhises eelarves ja eelarvestrateegias kavandatakse tehingud nende toimumise perioodis, sõltumata sellest, millal tehingu eest arveldatakse. Seega ei sõltu tekkepõhine arvestus laekumistest ja väljamaksetest. Nii eelarves kui eelarvestrateegias on tehingud jagatud osadeks: põhitegevuse tulud, põhitegevuse kulud, investeerimistegevus, finantseerimistegevus, likviidsete varade muutus. Vormsi valla eelarvest finantseeritakse Vormsi Vallavalitsuse, Vormsi Lasteaed-Põhikooli ja Vormsi Raamatukogu tegevust.

Vormis valla 2024-2027 aasta eelarvestrateegia koostamisel on arvestatud järgmiseid põhimõtteid:

- valla jätkusuutlikkuse ja finantsvõimekuse säilitamine;
- arvestatav eelarveline kate uutele tegevustele leitakse esmaselt prioriteetide ümbervaatomisel valdkondade siseselt ja seejärel valdkondade üleselt;
- põhitegevuse kulude kasv on väiksem kui põhitegevuse tulude kasv eesmärgiga suurendada põhitegevuse tulemit investeeringute omaosaluse ja laenuteeninduse kulude katteks;
- investeeringuobjektide planeerimisel on prioriteetsed need projektid, mille elluviimiseks on võimalik leida toetusfondidest täiendavat rahastust.

Prognoosi koostamisel on silmas peetud järgmiseid eelduseid:

- Vormsi valla elanike arv püsib ca 450 inimese piires, maksumaksjate osakaal elanikkonnast ei muutu;
- maksumaksjate brutopalga kasv tugineb Rahandusministeeriumi 2023. aasta suvisele majandusprognoosile;
- maamaksust laekuv tulu jääb Maksu- ja Tolliameti arvestuslikule tasemele;
- tulud kaupade ja teenuste müügist ning majandamiskulud tõusevad;
- personalikulude tõus on keskmiselt 2,3% aastas, kusjuures väiksem tõus on aastal 2024;
- riigitoetuste maht suureneb keskmiselt 3,2% võrra aastas, kusjuures väiksem tõus on aastal 2024;
- laenuintresside määr ei muutu ning püsib 2023. aasta septembri tasemel (4,9%).

Eelarvestrateegia kohustuslikuks osaks on rahandusministri määrusega kinnitatud strateegia vormid, mis annavad ülevaate planeeritavatest põhitegevuse tuludest ja -kuludest, investeerimis- ning finantseerimistegevusest, likviidsete vahendite muutusest ja netovõlakooormuse määradest (vt tabel 4 ja 5).

Majandusprognoos

Rahandusministeeriumi 2023. aasta suvise majandusprognoosi (edaspidi RM suvise MP) alusel on Eesti Põhjamaade majandusolud viimasel aastal olnud nõrgemad kui ELis keskmiselt. See on pärssinud Eesti ekspordi, kuid tervikuna on meie majandus keerulistele oludele hästi vastu pidanud. Eesti ettevõtjate ja tarbijate kindlustunne on siiski madal ning lähiajal pole paranemist loota. Majandusolude paranemist võib oodata 2024. aasta jooksul.

Tabel 1. Eesti majanduskasvu prognoos RM suvise MP alusel

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
SKP reaalkasv (%)	-0,5	-2,0	2,7	3,0	2,5	2,2
SKP nominaalkasv (%)	15,5	7,7	6,8	5,5	4,8	4,4
SKP jooksevhindades (mld eurot)	36,0	38,8	41,4	43,7	45,8	47,9

Tööturu seis on tugev vaatamata majanduslangusele. 2022. aastal hõivatute arv kasvas ja kerget kasvu on oodata ka 2023. aastal. Samas töötuse määr siiski veidi tõuseb, peamiselt sõjapõgenike lisandumise kaudu statistikasse. Palgakasv on ületanud ootusi ja keskmise palga ostujõud pöördub 2023. aasta teises pooles taas tõusule.

Tabel 2. Eesti tööturu prognoos RM suvise MP alusel

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Keskmise palga reaalkasv (%)	-6,5	1,5	1,9	2,7	3,1	2,5

Keskmine palk (eurot)	1 645	1 828	1 950	2 053	2 153	2 250
-----------------------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

Mulluse kiire hinnatõusu tulemusena jõudsimme hinnatasemelt EL keskmisele lähedale (94,6%ni). Energiahindade languse toel on inflatsioon pea kahe aasta madalaim, aeglustudes lähikuudel 5% lähedale. Tarbijahindade tõusu pidurdumine jätkub ka 2024. aastal, aga lisandunud maksumeedmed (sh KM määra tõstmine 22%le) hoiavad inflatsiooni jõulisemat pidurdumist tagasi.

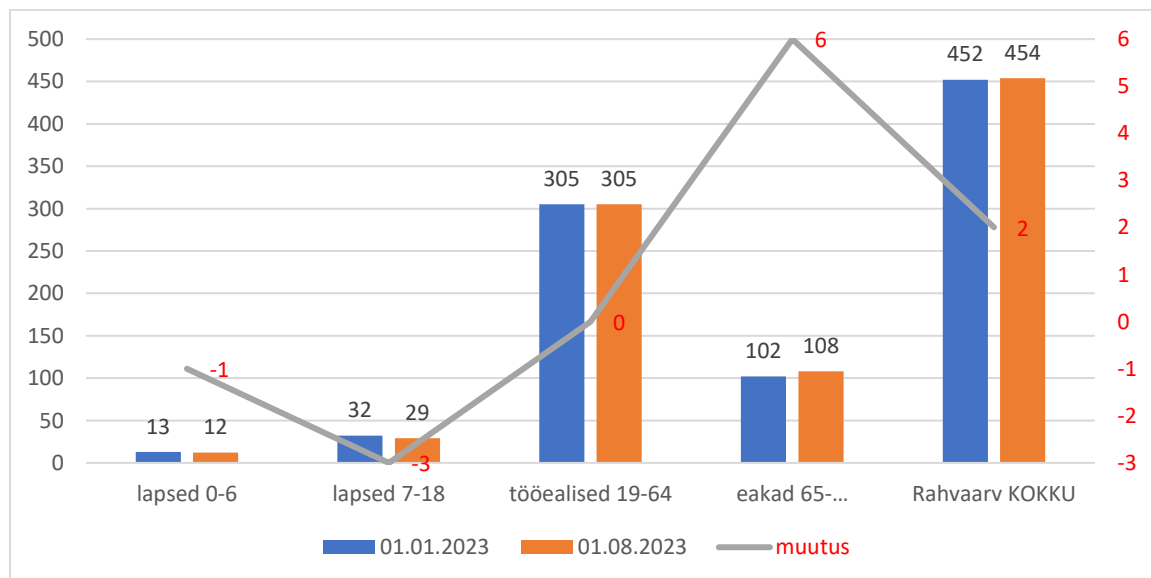
Tabel 3. Eesti hindade prognoos RM suvise MP alusel

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Tarbijahinnaindeksi muutus (%)	19,4	9,6	4,6	2,5	1,7	1,9

2024. aasta algusest jõustuvad mitmed maksumuudatused. Kohaliku omavalitsuse kulubaasi mõjutab enim käibemaksu standardmäära tõus 22%-ni, suurendades kulusid nii põhitegevuse kui investeeringute valdkonnas. Lisaks langetakse kohalike omavalitsuste eraldise määra 11,89%-le residentist füüsilise isiku tulumaksu laekumisest ning lisatakse uue maksubaasina 2,5% residentist füüsilise isiku riiklikust pensionist.

Vormsi valla majanduslik areng

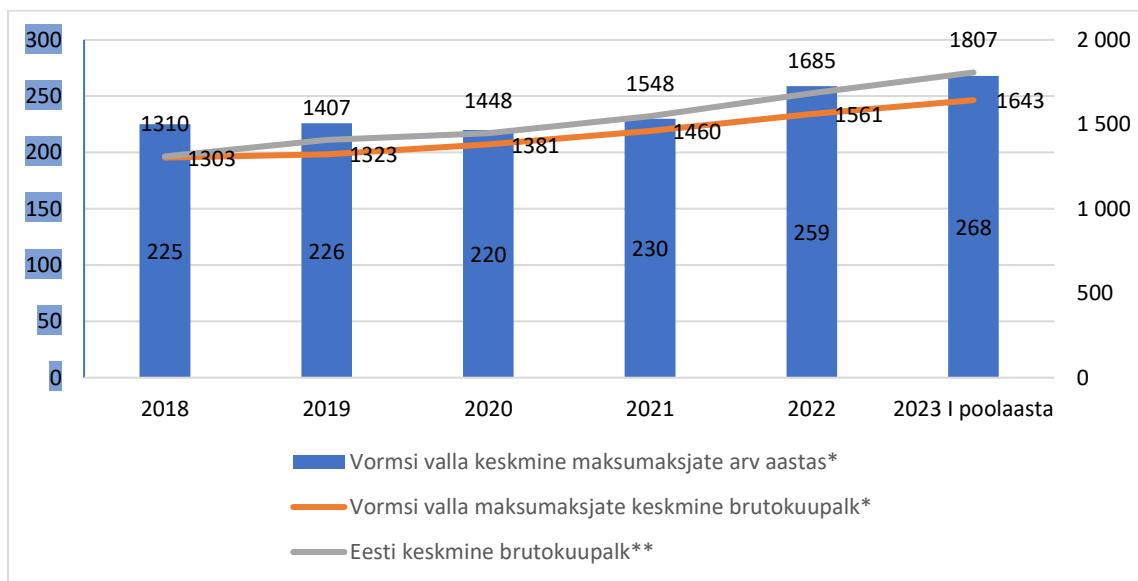
Rahvastiku registri andmetel oli käesoleva aasta 1. augusti seisuga Vormsi vallas 454 elanikku, mis võrreldes aasta algusega on veidi suurenenud.

Joonis 1. Vormsi valla demograafiline struktuur ja selle muutus 2023. aastal seisuga 01.08.23

Vallaelarve tulubaasile on positiivne, et 2023. aasta seitsme esimese kuuga ei ole tööaliste elanike arv vähenenud.

Valla peamise tuluallika, üksikisiku tulumaksu prognoosi aluseks on eelkõige valla maksumaksjate arv ja nende keskmine sissetulek.

Joonis 2. Vormsi valla keskmine maksumaksjate arv ja keskmine brutokuupalk ajavahemikul 2018-2023

*Maksu- ja Tolliameti andmetel, arvestustes sisaldub ka pangahoiustelt intressitulu saajad

**Statistikaameti andmetel

Lisaks mõjutab tulumaksu prognoosi alates 2024. aastast Vormsi valla elanikele makstud riiklikud pensionid. Vormsi vallas oli 31.06.2023 seisuga 115 riikliku pensioni saajat ning nende keskmine pension oli 759 eurot/kuus, Eesti keskmine riiklik pension oli samal ajal 715 eurot/kuus.

Valla tulubaasi mõjutavad nii tööhõive ja ettevõtlusvõimalused saarel, kui ka mandril töötavate saareelanike sissetulekud.

Põhitegevuse tulude prognoos

Põhitegevuse tuludena käsitletakse eelarvestrateegias järgmiseid tulusid: maksutulud, tulud kaupade ja teenuste müügist, saadavad toetused tegevuskuludeks, muud tegevustulud. Aastatel 2024–2027 kasvavad Vormsi valla põhitegevuse tulud keskmiselt ca 5% aastas. Võrreldes 2023. aastaga on prognoositud põhitegevuse tulude kasv 2027. aastaks ligikaudu 257 000 euro võrra. Põhitegevuse tulude kasv tuleneb põhiliselt tulumaksu planeeritavast kasvust, kuid arvestatud on ka riigipoolse finantseerimise ja kaupade ja teenuste müügist saadava tulu kasvuga.

Riigieelarvest edasikantavate maksutulude (tulumaks ja maamaks) ning tasandus- ja toetusfondi

ühtne eesmärk on tagada kohalikele omavalitsustele piisavad vahendid kohalike elu küsimuste üle iseseisvalt seaduste alusel otsustamiseks. Tasandusfond on mõeldud eelarveliste võimaluste ühtlustamiseks. Toetusfond koosneb valdkondlikest toetusliikidest, võimaldades maksta õpetajatele töötasu, korraldada koolis toitlustamist, maksta sotsiaaltoetusi ning hooldada kohalike teid.

Tulumaks moodustab Vormsi valla põhitegevuse tuludest ligikaudu 55%. Tulumaksu laekumise prognoos 2024. aastaks tugineb Rahandusministeeriumi vastaval prognoosil, mis lähtub uuest tulumaksu eraldise määrast residendist füüsilise isiku tulumaksu laekumisest ning residendist füüsilise isiku riiklikust pensionist. Järgnevate perioodide tulumaksu kasv on prognoositud lähtuvalt Eesti keskmisest palgamäära kasvust RM suvises MP-s, suurenedes keskmiselt 4,9% aastas. Maamaksumäära protsent on Vormsi vallas maksimum võimalikust ning maamaksu prognoosil on lähtutud Maksu- ja Tolliameti arvestuslikest andmetest. Seoses maa korralise ümberhindlusega 2022. aastal ja teadmise, et arvestuslike andmete osas võib tulla korrigeerimisi võib järgnevate aastate maamaksu prognoos muutuda.

Kaupade ja teenuste müügist saadav tulu moodustab 5-6% põhitegevuse tuludest. Märkatav kaupade ja teenuste müügitulu kasv 2024. aastal tuleneb 18 000 eurose täiendava tulu planeerimisest prügiteenustelt. Järgnevate perioodide kasvuks kaupade ja teenuste müügist on planeeritud 2% aastas.

Toetusfondi kaudu laekub üldhariduskoolide pidamiseks antav toetus, koolieelsete lasteasutuste õpetajate tööjõukulude osaliseks kompenseerimiseks antav toetus, huvihariduseks ja -tegevuseks antav toetus, toimetulekutoetuse maksmise hüvitis, rahvastikutoimingute kulude hüvitis, matusetoetus ning kohalike teede hoiu toetus. Toetusfondi suuruse prognoos põhineb 2023. aasta toetusfondi eraldiste jaotusel personalikuludeks (81,28%) ja muudeks kuludeks (18,72%). Personalikuludeks saadav eraldise kasv 2024. aastal on 1,7% (õpetajate võimaliku töötasu tõusu alusel) ning järgnevatel perioodidel keskmiselt 4,9% aastas (keskmise palgamäära kasvu alusel RM suvises MP-s). Toetusfondi muudeks kuludeks saadav eraldise kasv on kogu eelarvestrateegia perioodiks planeeritud keskmiselt 2,6% aastas (SKP reaalkasvu alusel RM suvises MP-s). Tasandusfondi prognoos 2024. aastaks tugineb Rahandusministeeriumi vastaval prognoosil, millest enamiku moodustab väikesaarte toetus. Järgnevate perioodide tasandusfondi kasvuks on prognoositud keskmiselt 2,57% lähtuvalt prognoositavast SKP reaalkasvust RM suvises MP-s.

Muud saadud sihtotstarbelised toetused tegevuskuludeks ning muud tegevustulud, mis koos moodustavad põhitegevuse tuludest vaid ligikaudu 2% on planeeritud kogu eelarvestrateegia perioodiks 2022-2023 aastate keskmise tasemel.

Põhitegevuse kulude prognoos

Põhitegevuse kuludena käsitletakse järgmiseid kulusid: antavad toetused tegevuskuludeks ning muud tegevuskulud. Antavate toetuste maht on arvestatud eelarvestrateegia perioodiks keskmiselt 2,6%-se kasvuga võrreldes iga eelneva aastaga lähtudes prognoositavast SKP reaalkasvust RM suvises MP-s. Personalikulud on planeeritud keskmiselt 2,26%-se kasvuga arvestades, et 2024. aasta tõus on lähtudes võimalikust õpetajate palgatõusust 1,7% ning teistel aastatel veidi suurem (50% prognoositavast palgamäära kasvust RM suvises MP-s). Põhitegevuse kuludest moodustavad 2024. aastal personalikulud ligikaudu 55%. Majandamiskulude kasvuks 2024. aastal on planeeritud 2% käibemaksu standardmäära tõusu katteks. Aastateks 2025-2027 on planeeritud majandamiskulude kasvu lähtuvalt 50% prognoositavast SKP reaalkasvust RM suvises MP-s ning lisaks on arvestatud täiendavate vahendite vajadusega suurusjärgus 24 000 eurot/aastas spordihoone arvestuslikeks ülalpidamiskuludeks alates 2026. aastast. Reservfondi vahendeid on planeeritud 1% ulatuses põhitegevuskuludest.

Põhitegevuse tulemi prognoos

Põhitegevuse tulem on põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahe. Põhitegevuse tulem peab olema positiivne või võrduma nulliga. Strateegiaperioodi eesmärgiks on põhitegevuse tulemi saavutamine määral, mis tagab laenu- ja intresside tagasimaksed ning võimaldab omaosaluse katmist planeeritavatele investeringutele. Strateegiaperioodi aastatel kasvavad tulud ja ka põhitegevustulemi positiivne väärtus.

Investeermistegevuse eelarveosa

Strateegiaperioodil on plaanitud teostada kokku ligikaudu 2 834 000 euro ulatuses investeringuid (vt tabel 5 ja tabel 6).

Investeermistegevuse eelarve on kogu strateegia perioodi jooksul negatiivne ehk investeermistegevuse kulud ületavad investeerimiseks saadavaid tulusid. Vaadeldaval perioodil kaetakse põhitegevuse tulemiga laenu- ja intressimaksed ning osaliselt projektide omaosalus. Aastatel 2024–2027 tuleb investeermistegevuse negatiivse väärtuse katmiseks kaasata laenuvahendeid 575 000 euro väärtuses.

Lähiaastate olulisemateks investeringuteks on spordihoone ja mobiilside parandamiseks vajaliku taristu ehitus. Tähtis on ka jätkuv töö sadamakohtade arendamiseks, milles Rälby sadama investeeringu järgmiste etappide kõrval on plaanis alustada Saxby slipi väljaehitamist ja Norrby külasadamas pakutavate võimaluste parandamist. Sadamakohtade arendamine eeldab detailplaneeringute koostamise protsesside lõpuleviimist. Haridus- ja sotsiaalvaldkonnas tuleb jätkata pikalt ootel olnud kooli ventilatsioonisüsteemi väljaehitamise, lahendada kooli

juurdepääsuteede ja valgustuse küsimus ning leida lahendus sotsiaaltranspordiks. Ka loomsete jäätmete matmispaiga rajamine tuleb viia lõpule. Kergliiklustee rajamine "kirikust-kõrtsini" on planeeritud aastasse 2025, mil tekib võimalus taoliste projektide rahastamiseks. Plaaniga edasi liikumisel tuleb lähiaastatel võtta ette Hullo keskasula planeeringu ajakohastamine ja tee projekteerimine. Investeeringud valla hoonete energiatõhususe parandamiseks on samuti planeeritud väikese viivuga. Võimalikest saare ettevõtjatega koostöös ette võetavatest projektidest on prioriteetne ühisköögi rajamine, mis parandaks oluliselt ettevõtluskeskkonda ja väikeettevõtjate võimalusi.

Kohalike ettevõtjate ja seltside eestvedamisel on strateegiaperioodil plaanis ka Sviby talumuuseumi arendus, tapamaja rajamine, kogukonnakorterite väljaehitamine ja matkaradade võrgustiku arendamine, vajadus on investeerida Haapsalu Veevärk ASi hallatavasse ühisveevärki ja -kanalisatsiooni. Võimalusi otsitakse ka pakiautomaadi ja taaraautomaadi paigaldamiseks. Kõigi eelnimetatud erasektori projektide elluviimiseks on oluline vallapoolne toetus ja koostöö. Eelarvestrateegias antud projektid ei kajastu, sest need saab võtta plaani juhul kui majandussituatsioon seda võimaldab või eelarvestrateegias kajastatud prioriteetsed projektiplaanid ei teostu ja tekivad soodsad toetusvõimalused projektide elluviimiseks.

Konkreetsed investeeringuobjektid eelarvestrateegias aastateks 2024–2027 lähtuvad valla arengukavas toodud eelistustest ja eelistatud on objektid, mille finantseerimiseks õnnestub kasutada toetusvahendeid. Uute objektide nimekiri vaadatakse kord aastas koos arengukava aruteluga üle.

Eelarve tulem ja finantseerimistegevus

Eelarve tulem võrdub põhitegevuse eelarveosa ja investeerimistegevuse eelarveosa summaga. Negatiivne eelarvetulem näitab, et planeeritavate investeeringute omaosaluste katmiseks jääb vahendeid puudu ja vajadus on laenuvahendite järgi. Negatiivne eelarve tulem tuleb katta kas täiendava laenuga või likviidsete varade (raha jäägi) arvelt. Tehtavad investeerimiskulutused mõjutavad negatiivselt valla finantspositsiooni suurendades võlakooormust, samas tuleb arvestada investeeringute sotsiaalmajanduslikku kasutegurit.

Valla kohustuste võtmine on olnud konservatiivne ning laenuvõimekus hea. Vormsi vallal oli seisuga 31.12.2022 üks kehtiva laenuleping, millele 2023. aasta lõpuks lisandub veel üks. Investeeringuid on plaanis lähiajal teostada suuremas summas kui planeeritav põhitegevuse tulem võimaldab. Laenud on planeeritud ainult investeeringute omaosaluse katmiseks, laenude ja intresside tagasimaksed tasutakse põhitegevuse tulemist. Laenuintressideks on prognoositud vahendeid lähtuvalt kehtivast laenulepingu intressimäärast (4,931%) seisuga 15.09.2023 ning uute laenulepingute keskmisest tähtajast (7 aastat). Lisaks uute laenude võtmisele on strateegias arvestatud 2021. aastal võetud laenu refinantseerimise vajadusega 2026. aasta suvel.

Planeeritud täiendavate laenudega katetakse igal aastal ligikaudu 78% planeeritavate investeringuprojektide omaosalusest.

Kaasates täiendavaid laenuvahendeid, tuleb jälgida KOF-i võlakohustuste piirmääradesse jäämist. Netovõlakoormus võib kuni 2024. aasta lõpuni ulatuda lõppenud aruandeaasta põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude 10kordse vaheni või 80%ni põhitegevuse tuludest, kumb neist on suurem, kuid ei tohi ületada sama aruandeaasta põhitegevuse tulude kogusummat. Edaspidi hakkab netovõlakoormuse piirmäär vähenema 5% võrra. Netovõlakoormus on võlakohustuste suuruse ja likviidsete varade kogusumma vahe, kus netovõlakoormuse arvestuses võetakse võlakohustusena arvesse bilansis kajastatud kohustused ja mittekatkestatavad kasutusrendilepingud. Viimaseid Vormsi vallal ei ole. Maksimaalset limiiti on võimalik saavutada, kui suurendada põhitegevuse tulemit põhitegevuse tulude suurendamise või põhitegevuse kulude vähendamisega, kuid see ei ole eraldi eesmärk: suure netovõlakoormusega on suurem ka intressikulu ja suurenevad järgnevat aastate laenude tagasimaksud, mis omakorda vähendab igapäevast tegutsemisvõimekust.

KOF-i kohaselt arvutatakse netovõlakoormus tekkepõhiste andmete alusel aastavahetuse seisuga. Seisuga 31.12.2022 oli Vormsi valla vaba netovõlakoormus 1051 505 eurot.

Kokkuvõte

Eelarvestrateegia koostamise eesmärgiks on jätkusuutliku finantspoliitika tagamine Vormsi vallas: positiivne eelarvetulem, laenude teenindamise ja investeerimisvõimekuse ja reserve olemasolu. Planeerimise eesmärgiks on tagada eelarveprotsessi stabiilsus, vahendite sihipärane ja efektiivne kasutamine. Raskemini prognoositavad on kaks olulist tululiiki - üksikisiku tulumaks ja riigi tasandusfond, samas mõlemad on väikese valla jaoks peamised. Vormsi valla kulude struktuur ei ole viimastel aastatel muutunud. Paremaks toimetulekuks tuleb vaadata üle tehtavad kulud, leida võimalusi tulude suurendamiseks või saada edaspidiseks arenguks riigilt lisavahendeid.

Tabel 4. Eelarvestrateegia koondtabel aastateks 2024-2027

	2022 täitmine	2023 eeldatav täitmine	2024 eelarve	2025 eelarve	2026 eelarve	2027 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	1 067 951	1 186 620	1 280 632	1 336 984	1 391 234	1 443 259
Maksutulud	647 475	691 764	758 467	795 599	831 749	866 574
sh tulumaks	593 515	636 926	700 613	737 745	773 895	808 720
sh maamaks	53 961	54 838	57 854	57 854	57 854	57 854
Tulud kaupade ja teenuste müügist	62 969	59 434	77 434	78 983	80 562	82 174
Saadavad toetused tegevuskuludeks	357 366	435 323	444 611	462 282	478 803	494 391
sh tasandusfond	117 612	125 547	138 982	143 151	146 730	149 958
sh toetusfond	220 678	272 143	277 279	290 781	303 723	316 082

sh muud saadud toetused tegevuskuludeks	19 076	37 633	28 350	28 350	28 350	28 350
Muud tegevustulud	141	99	120	120	120	120
Põhitegevuse kulud kokku	916 848	1 151 487	1 182 506	1 208 795	1 257 079	1 279 605
Antavad toetused tegevuskuludeks	48 396	68 328	70 173	72 278	74 085	75 715
Muud tegevuskulud	868 452	1 083 159	1 112 333	1 136 517	1 182 994	1 203 891
sh personalikulud	469 343	633 955	644 732	661 818	678 032	693 288
sh majandamiskulud	398 527	446 954	455 893	462 731	492 516	497 933
sh muud kulud	582	2 250	11 708	11 968	12 446	12 669
Põhitegevuse tulem	151 104	35 133	98 126	128 189	134 155	163 653
Investeeringustegevus kokku	-35 640	-247 994	-218 957	-323 504	-202 953	-143 820
Põhivara müük (+)	15 000	20 000	0	0	0	0
Põhivara soetus (-)	-98 965	-824 450	-901 287	-1 072 285	-550 000	-310 000
sh projektide omaosalus	-25 457	-244 464	-188 172	-288 071	-160 000	-100 000
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	73 509	584 436	717 565	788 664	394 450	214 450
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine (-)	-22 832	-18 900	-18 900	-18 900	-18 900	-18 900
Finantstulud (+)	16	24	24	24	24	24
Finantskulud (-)	-2 368	-9 104	-16 359	-21 007	-28 527	-29 394
Eelarve tulem	115 463	-212 861	-120 831	-195 315	-68 798	19 833
Finantseerimistegevus	-29 181	160 165	103 720	162 568	33 219	-37 307
Kohustiste võtmine (+)	0	181 218	147 000	225 000	125 000	78 000
Kohustiste tasumine (-)	-29 181	-21 053	-43 280	-62 432	-91 781	-115 307
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	102 818	-52 696	-17 111	-32 746	-35 579	-17 474
Nõuete ja kohustiste saldode muutus kokku (+ /-)	16 535	0	0	0	0	0
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	164 255	111 559	94 448	61 702	26 123	8 649
Võlakohustised kokku aasta lõpu seisuga	180 702	340 867	444 587	607 155	640 375	603 068
Netovõlakoormus (eurodes)	16 447	229 308	350 139	545 453	614 251	594 418
Netovõlakoormus (%)	1,5%	19,3%	27,3%	40,8%	44,2%	41,2%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	1 067 951	949 296	1 024 506	1 153 701	1 073 241	1 145 573
Netovõlakoormuse individuaalne ülemmäär (%)	100,0%	80,0%	80,0%	86,3%	77,1%	79,4%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	1 051 505	719 988	674 367	608 248	458 990	551 155
Põhitegevuse tulude muutus	-	11%	8%	4%	4%	4%
Põhitegevuse kulude muutus	-	26%	3%	2%	4%	2%
Omafinantseerimise võimekuse näitaja	1,16	1,03	1,08	1,11	1,11	1,13

Tabel 5. Investeeringute prognoos valdkondade lõikes aastateks 2024-2027

	2023 eeldatav täitmine	2024 eelarve	2025 eelarve	2026 eelarve	2027 eelarve
04 Majandus	718 350	250 000	520 000	550 000	310 000
sh toetuse arvelt	510 188	230 000	370 000	390 000	210 000
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	208 162	20 000	150 000	160 000	100 000
05 Keskkonnakaitse	82 115	19 000	0	0	0
sh toetuse arvelt	69 798	11 400	0	0	0
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	12 317	7 600	0	0	0
08 Vabaaeg, kultuur ja religioon	23 985	522 287	522 285	0	0
sh toetuse arvelt	0	391 715	391 714	0	0
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	23 985	130 572	130 571	0	0

09 Haridus	0	110 000	0	0	0
sh toetuse arvelt	0	80 000	0	0	0
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	0	30 000	0	0	0
10 Sotsiaalne kaitse	0	0	30 000	0	0
sh toetuse arvelt	0	0	22 500	0	0
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	0	0	7 500	0	0
KÕIK KOKKU	824 450	901 287	1 072 285	550 000	310 000
sh toetuse arvelt	579 986	713 115	784 214	390 000	210 000
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	244 464	188 172	288 071	160 000	100 000

Tabel 6. Planeeritavate investeeringute nimekiri aastateks 2024-2027

	2023 eeldatav täitmine	2024 eelarve	2025 eelarve	2026 eelarve	2027 eelarve
Rälby sadama ehitamine	109 340	200 000	0	0	0
sh toetuse arvelt	83 229	200 000			
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	26 111				
Vormsi valla külavaheteede mustkatete alla viimine + investeeringud kruusateedesse	306 970	20 000	20 000	20 000	20 000
sh toetuse arvelt	226 970				
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	80 000	20 000	20 000	20 000	20 000
Jäätmemajanduse arendamiseks vajalikud investeeringud	82 115	0	0	0	0
sh toetuse arvelt	69 798				
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	12 317				
Kooli ventilatsioonisüsteemi väljaehitamine	0	50 000	0	0	0
sh toetuse arvelt		40 000			
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)		10 000			
Spordihoone ehitamine	23 985	522 287	522 285	0	0
sh toetuse arvelt		391 715	391 714		
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	23 985	130 572	130 571		
Kooli juurdepääsuteed ja valgustus	0	60 000	0	0	0
sh toetuse arvelt		40 000			
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)		20 000			
Kergliiklustee projekteerimine ja ehitamine	30 000	0	200 000	0	0
sh toetuse arvelt			120 000		
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	30 000		80 000		
Koostöökeskuse väljaehitamine	13 540	0	0	0	0
sh toetuse arvelt	6 114				
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	7 426				
Mobiilside taristu väljaehitamine	258 500	0	0	0	0
sh toetuse arvelt	193 875				
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	64 625				
Loomsete jäätmete matmispaik	0	19 000	0	0	0
sh toetuse arvelt		11 400			

<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>		7 600			
Saxby slipi rajamine	0	30 000	0	480 000	0
<i>sh toetuse arvelt</i>		30 000		360 000	
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>				120 000	
Norrby sadamakoha väljaarendamine - uus (võimalik PEEK)	0	0	0	0	240 000
<i>sh toetuse arvelt</i>					180 000
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>					60 000
Ühisköök	0	0	300 000	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>			250 000		
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>			50 000		
Sotsiaaltransport	0	0	30 000	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>			22 500		
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>			7 500		
Hoonete energiatõhusus (rahvamaja, Kalffi)	0	0	0	50 000	50 000
<i>sh toetuste arvelt</i>				30 000	30 000
<i>sh muude vahendite arvelt</i>				20 000	20 000
KOKKU	824 450	901 287	1 072 285	550 000	310 000
<i>sh toetuste arvelt</i>	579 986	713 115	784 214	390 000	210 000
<i>sh muude vahendite arvelt</i>	244 464	188 172	288 071	160 000	100 000

Koostanud: Maris Jõgeva ja Agle Romulus